

Informatienota raad

AAN	de gemeenteraad	REGISTRATIENUMMER	19.0012672
DATUM	10 september 2019	TER INZAGE	
ORGANISATIEONDERDEEL	RU-P&P	BIJLAGE(N)	
PORTEFEUILLEHOUDER	Kiki Hagen		
BEHANDELEND AMBTENAAR	Ellen Hoorn		
TOESTELNUMMER	55 1529		

Onderwerp

Motie gezonde lucht PvdA-GroenLinks

Waarom naar de raad

Met deze nota informeert het college de raad over eventuele knelpunten van de luchtkwaliteit in De Ronde Venen. En over de maatregelen die de gemeente kan nemen om de luchtkwaliteit te verbeteren. Met de raadsinformatienota wordt de motie van 27 mei 2019 met nummer 77/19 afgehandeld.

Inleiding

De raad heeft in de vergadering van 27 mei 2019 het college opgedragen te inventariseren hoe het staat met de schone lucht in de gemeente. Waar liggen in de gemeente knelpunten voor schone lucht als we uitgaan van de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie? En welke maatregelen kan de gemeente nemen om de luchtkwaliteit te verbeteren?

De World Health Organisation (WHO) stelt adviesnormen voor de luchtkwaliteit. Luchtvervuiling heeft een negatief effect op de gezondheid. Met deze normen wil de WHO de luchtvervuiling verminderen. De WHO-adviesnormen zijn strenger dan de EU- en Nederlandse luchtkwaliteitsnormen. De WHO heeft adviesnormen opgesteld voor fijnstof (PM10 en PM2,5), ozon (O3), stikstofdioxide (NO2) en zwaveldioxide (SO2).

Kernboodschap

De gemeente voldoet ruimschoots aan de WHO-advieswaarden voor stikstofdioxide, zwaveldioxide en ozon

Daarmee voldoet de gemeente aan de WHO-adviesnormen van drie van de vier luchtvervuilers waaraan de WHO toets.

De gemeente overschrijdt de WHO-advieswaarde voor het 24-uursgemiddelde voor fijnstof (PM10)

De luchtkwaliteit in de gemeente voldoet wel aan de EU-norm voor fijnstof. Voor fijnstof en fijner fijnstof adviseert de WHO om te streven naar lagere waarden dan de Europese normen. Bij fijnstof (PM10) wordt er gekeken naar de zwevende deeltjes in de lucht met een diameter kleiner dan 10 micrometer. De Europese grenswaarde is 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ per jaargemiddelde. De WHO-advieswaarde is 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ per jaargemiddelde. In het overgrote deel van de gemeente De Ronde Venen ligt het jaargemiddelde van 2017 ruim onder de WHO-advieswaarde. Op sommige delen direct langs de N201 en de A2 is de concentratie fijnstof iets hoger, maar wordt de WHO-advieswaarde niet overschreden. De WHO-advieswaarde voor het 24-uursgemiddelde werd in 2017 wel een enkele keer overschreden.

De luchtkwaliteit in de gemeente voldoet niet aan de WHO-advieswaarde voor fijner fijnstof (PM2,5)
Bij de fijnere fractie van fijnstof (PM2,5) wordt er gekeken naar de zwevende deeltjes in de lucht met een diameter kleiner dan 2,5 micrometer. De kleinere fijnstofdeeltjes ontstaan vooral bij verbranding of door chemische reacties van gassen in de lucht. De Europese norm voor het jaargemiddelde van fijner fijnstof is vastgesteld op 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. De WHO adviseert om voor fijner fijnstof te streven naar een waarde van 10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ per jaargemiddelde. Voor het jaargemiddelde van 2017 van de gemeente geldt dat de concentratie tussen de 10 en 12 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ligt. De WHO-advieswaarde voor het 24-uursgemiddelde wordt in de gemeente een enkele keer per jaar overschreden. In de gehele provincie Utrecht wordt de WHO-advieswaarde van 10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ per jaargemiddelde niet gehaald.

Gemeentelijke maatregelen hebben een marginaal effect op de concentratie fijnstof in de gemeente
Fijner fijnstof bestaat uit een direct uitgestoten deel, primair fijnstof, en een deel dat gevormd wordt in de atmosfeer, secundair fijnstof. Het primair fijnstof in de provincie Utrecht is afkomstig uit het buitenland en van uitstoot door wegverkeer, vliegverkeer (Schiphol) en consumenten (houtstook). Belangrijke bronnen van secundair fijnstof in de provincie Utrecht zijn landbouw (ammoniak), wegverkeer (stikstofoxiden) en het buitenland. De bijdrage van het secundaire deel ten opzichte van het primaire deel is in verhouding groot. Lokale maatregelen hebben een bescheiden betekenis. De gemeente kan slechts in geringe mate de concentratie fijner fijnstof in de gemeente beïnvloeden omdat de concentratie voor het grootste deel bepaald wordt door secundair fijnstof en primair fijnstof waarop de gemeente nagenoeg geen invloed heeft.

Bomen en groene geluidschermen hebben weinig effect op de hoeveelheid fijnstof
Het RIVM heeft het effect van de aanwezigheid van vegetatie langs verkeerswegen onderzocht, zoals het plaatsen van bomen en geluidsschermen met groen. De aanwezigheid van vegetatie kan de concentraties van fijnstof verminderen. Dit effect is echter zeer beperkt. De windsnelheid langs verkeerswegen neemt af door de aanwezigheid van vegetatie. Hierdoor gaan de concentraties van alle stoffen omhoog die door het verkeer worden uitgestoten. De concentratie fijnstof gaat alleen omlaag als de vegetatie meer verontreiniging bindt dan ze zelf veroorzaakt. Dit is in de praktijk nauwelijks mogelijk.

Europese maatregelen zorgen naar verwachting voor vermindering van het primair fijner fijnstof
De prognose voor 2030 voor de provincie Utrecht is dat het percentage fijner fijnstof flink gedaald is. En dat in 2030 nog slechts op 2% van de meetpunten binnen de provincie Utrecht de WHO-advieswaarde van fijner fijnstof overschrijdt. Dit is nu nog 100%. De verwachting is dat maatregelen voor wegverkeer zorgen voor een grote daling. En dat de maatregelen die de uitstoot van ammoniak door landbouw moeten verminderen, minder effect hebben. Secundair fijnstof neemt hierdoor minder af dan primair fijnstof.

Consequenties

De overschrijding van de adviesnorm van fijner fijnstof heeft een negatieve invloed op de gezondheid

Op het gebied van fijner fijnstof (PM_{2,5}) vindt er nog een overschrijding plaats van de WHO-adviesnorm. Als gevolg van langdurige blootstelling aan fijner fijnstof leeft men in Nederland gemiddeld negen maanden korter. Bij een afname van de PM_{2,5} concentratie met 5 µg/m³ kan een levensduurverlening worden gerealiseerd van gemiddeld drie maanden per persoon. Bij een concentratie die voldoet aan de WHO-advieswaarde van fijner fijnstof zal de levensduurverkorting gemiddeld nog zes maanden per persoon zijn.

Communicatie

-

Vervolg

Het RIVM onderzoekt momenteel de gevolgen van langdurige blootstelling aan ultrafijnstof

Bij ultrafijnstof gaat het om de zwevende deeltjes met een diameter kleiner dan 0,1 micrometer. Het vliegverkeer van Schiphol draagt bij aan de concentratie van ultrafijnstof. De blootstelling aan ultrafijnstof rond Schiphol kan kortdurend effect hebben op de gezondheid, blijkt uit onderzoek van het RIVM. Op dagen met een hoge concentratie ultrafijnstof hebben kinderen meer last van luchtwegklachten, zoals kortademigheid en piepende ademhaling. Voor ultrafijnstof (PM_{0,1}) is nog geen WHO-advieswaarde opgesteld. Het RIVM doet momenteel onderzoek naar de gevolgen van langdurige blootstelling aan ultrafijnstof. Dit onderzoek moet in 2021 klaar zijn.

De provincie Utrecht wil in 2030 voldoen aan de streefwaarden van de WHO

De provincie Utrecht is een Samenwerkingsagenda Gezonde Lucht gestart. Hierin werken verschillende partijen samen aan een betere luchtkwaliteit. In juli 2018 is een uitvoeringsagenda samengesteld. De Uitvoeringsagenda Gezonde Lucht bevat concrete maatregelen om de luchtkwaliteit verder te verbeteren en toe te werken naar de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie. De concrete maatregelen zijn gericht op de thema's gezondheid, beleidskaders, mobiliteit, houtrook, landbouw, binnenvaart, gevoelige bestemmingen, lobby en dialoog.

Aanpak overlast van houtrook

Houtrook heeft relatief een groot aandeel in de uitstoot van fijnstof. Binnen de Uitvoeringsagenda Gezonde Lucht wordt gewerkt aan de aanpak van houtrook. De gemeente volgt deze ontwikkelingen actief.

De gemeente maakt deel uit van het platform luchtkwaliteit provincie Utrecht

In het platform luchtkwaliteit wordt het Schone Lucht Akkoord en Uitvoeringsagenda Gezonde Lucht besproken. Het platform kijkt waar de provincie en gemeenten samen kunnen werken om de luchtkwaliteit te verbeteren. Het streven is om (conform het huidige landelijke beleid) uiterlijk in 2030 in de hele provincie Utrecht te voldoen aan de streefwaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie.